

Брюксел, 25.11.2020 г.
COM(2020) 760 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**За максимално оползотворяване на потенциала за иновации на ЕС
План за действие в областта на интелектуалната собственост в подкрепа на
възстановяването и устойчивостта на ЕС**

1. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО, ПРЕД КОЕТО СМЕ ИЗПРАВЕНИ: ИНТЕЛЕКТУАЛНИТЕ АКТИВИ НА ЕВРОПА ДА БЪДАТ ИЗПОЛЗВАНИ ПО НАЧИН, КОЙТО СТИМУЛИРА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО И УСТОЙЧИВОСТТА

Нематериалните активи, като например изобретенията, произведенията на изкуството и културата, марките, софтуера, ноу-хау, бизнес процесите и данните, са основополагащи за днешната икономика. През последните две десетилетия обемът на годишните инвестиции в такива „продукти, обект на интелектуална собственост“¹ се е увеличил с 87 % в ЕС, докато обемът на инвестициите в материални (нежилищни) активи се е увеличил само с 30 %. Инвестициите в нематериални активи бяха и значително по-слабо засегнати от икономическата криза от 2008 г.²

Правата върху интелектуална собственост (ПИС), т.е. правата, свързани с патентите, марките, дизайнните, авторското право и сродните му права, географските означения и сортовете растения, ползващи се с правна закрила, както и правилата за защита на търговската тайна, помагат на предприемачите и дружествата да оползотворяват своите нематериални активи. В днешната икономика промишлените продукти и процеси все повече разчитат на нематериални активи, защитени с ПИС, а доброто управление на интелектуалната собственост („ИС“) е станало неразделна част от всяка успешна бизнес стратегия. **Отраслите, в които интензивно се използва ИС, играят съществена роля в икономиката на ЕС и предлагат на обществото ценни и устойчиви работни места.** Отраслите с интензивно използване на ПИС понастоящем формират почти 45 % от БВП на Европа и пряко допринасят за създаването на почти 30 % от всички работни места³. Много от **промишлените екосистеми в Европа** не могат да просъществуват без ефективна защита на ИС и ефективни инструменти за търговия с нематериални активи.

ИС е ключов фактор за конкурентоспособността в световен мащаб. По целия свят броят на подадените заявления за ИС се увеличава. Същата тенденция се наблюдава в ЕС. Между 2010 и 2019 г. броят на издадените в Европа патенти се е увеличил приблизително от 58 000 на 137 000, при все че този ръст е по-слабо изразен, отколкото в други части на света, особено в Азия, в които икономиките бързо навакват изоставането по отношение на създаването на ИС.

ЕС разполага с необходимите средства, за да остане конкурентоспособен в глобалната надпревара за технологично лидерство. Той разполага и със стабилна рамка в областта на ИС. Например механизмът за подаване само на една заявка дава възможност за постигане на правна закрила за марките, дизайнните и сортовете растения и за обезпечаване на нейното прилагане в цяла Европа. Качеството на патентите, издавани в Европа, е сред най-високите в света⁴. Европейските новатори

¹ Съгласно стандартите SNA2008/ESA2010 системата от национални сметки обхваща в категорията активи „продукти, обект на интелектуална собственост“ редица специфични нематериални активи, като например НИРД, проучването на полезни изкопаеми, компютърния софтуер и базите данни, оригиналите на развлекателни, литературни и художествени творби.

² Отключване на инвестициите в нематериални активи, [DG ECFIN discussion paper 047](#) (документ за обсъждане 047 на ГД „Икономически и финансови въпроси“), май 2017 г.

³ [Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the EU \(Отрасли с интензивно използване на права върху интелектуална собственост и икономическа ефективност в ЕС\)](#), Служба на ЕС за интелектуална собственост (EUIPO) — Европейско патентно ведомство (ЕПВ), 2019 г.

⁴ „Hidden treasures. Mapping Europe’s sources of competitive advantage in doing business“ („Скрити съкровища: източници на конкурентни предимства за бизнеса в Европа“), D. Kalff, A. Renda, Център за европейски политически изследвания (CEPS), Брюксел 2019 г., стр. 59; вж. също [доклада на тема качество на ЕПВ от 2018 г.](#)

заемат челни позиции в зелените технологии⁵. В световен мащаб те притежават голяма част от зелените патенти⁶ и имат особено важни портфейли от права върху ИС в областта на такива технологии, като адаптацията към изменението на климата, улавянето и съхранението на въглероден диоксид, пречистването на води и обработването на отпадъци⁷. Европейските дружества са лидери и в специфични цифрови технологии, като например технологиите за свързаност.

Необходимо е да **продължим да развиваме нашите силни страни** чрез модернизиране, при нужда, на рамката на ЕС и въвеждане на добре премерени политики в областта на ИС, за да се помогне на дружествата да извличат максимална полза от своите изобретения и произведения, като същевременно се гарантира, че изобретенията и произведенията обслужват икономиката и обществото като цяло. В ЕС има изобилие от изобретателност и творчески потенциал: поради това е необходимо да се увеличат максимално стимулите за разгръщане на този потенциал и да се насочат нашите дружества по пътя към **икономическото възстановяване⁸ и световното екологично и цифрово лидерство на Европа**.

Справянето с някои от най-важните **социални предизвикателства** на нашето време, като например осъществяването на прехода към зелена икономика или осигуряването на подходящо здравно обслужване за всички, **е невъзможно без иновативни решения**. Развитието на екосистемите, използващи енергия от възобновяеми източници и енергия с ниски въглеродни емисии, например зависи от бързото разработване и внедряване на авангардни технологии, както и на ефективен инструментариум за споделяне на критични нематериални активи, каквито са данните. За развитието на процъфтяваща **здравна екосистема** в Европа е нужна прозрачна система от стимули за ИС, даваща тласък на иновациите и едновременно с това осигуряваща ефективен достъп до лекарства на достъпни цени. Културните и творческите индустрии не могат да просъществуват без ефективна закрила на ИС⁹.

Кризата, свързана с COVID-19, показва зависимостта на ЕС от критични иновации и технологии и припомни на Европа значението на ефективните правила и инструменти в областта на ИС за гарантиране на бързото внедряване на критичната ИС. ПИС, заедно с тяхната роля в една конкурентоспособна и иновативна европейска фармацевтична промишленост, също са част от новата фармацевтична стратегия за Европа¹⁰.

Технологичната революция — икономиката и обществото, основани на данни, преходът към изкуствен интелект („ИИ“), нарастващото значение на новите технологии като блоковите вериги (blockchain), триизмерния печат и интернет на предметите, както и разработването на нови бизнес модели като платформената икономика, икономиката, основана на данни, и кръговата икономика — предлага уникална възможност за модернизиране на подхода ни за закрила на нашите

⁵ [Информационно табло на ЕС за промишлените инвестиции в НИРД](#) от 2019 г.

⁶ Дял на заявленията по Договора за патентно коопериране (РСТ) във връзка с обществените предизвикателства. Вж. раздела относно климата и околната среда в [доклада от 2020 г. за постиженията на ЕС в областта на науката, изследванията и иновациите](#).

⁷ Вж.: [Climate change mitigation technologies in Europe – evidence from patent and economic data](#), (Технологии за смекчаване на последиците от изменението на климата в Европа — доказателства въз основа на патентни и икономически данни), Европейско патентно ведомство, 2015 г.

⁸ Проучванията показват, че малките и средните предприятия (МСП), използващи ПИС, се развиват по-бързо и са по-устойчиви на икономически кризи — [High-growth firms and intellectual property rights \(Бързо развиващи се дружества и права върху интелектуална собственост\)](#), EUIPO-ЕПВ, 2019 г.

⁹ В допълнението графично е представена ролята на отраслите с интензивно използване на ПИС в различните екосистеми.

¹⁰ [COM\(2020\) 761](#)

нематериални активи. През последните десетилетия беше постигнат значителен напредък в създаването на единен пазар за ИС, който донесе много ползи за икономиката на ЕС. Налице е набор от инструменти за предлагане на иновативни решения на обществото¹¹. Все още съществуват и много пропуски и слабости в начина, по който дружествата от ЕС защитават нематериалния капитал и правят така, че той да носи ползи за европейското общество.

Установихме пет предизвикателства:

- На първо място, въпреки големия напредък, част от **системата на ИС на ЕС остава прекалено фрагментирана** и включва процедури, които са сложни и оскъпени и понякога не са ясно разписани .

Европейските патенти са обект на скъпи национални процедури за валидиране и паралелни съдебни спорове в множество държави от ЕС. По отношение на лекарствените продукти защитата чрез сертификатите за допълнителна закрила (СДЗ) е достъпна единствено на национално равнище. Следва да се подобри закрилата, предоставяна на дизайнните и географските означения (ГО). Когато е необходима регистрация за защита на ПИС, процедурите за обслужване на едно гише, предлагащи адекватно покритие, следва да бъдат норма, а не изключение.

Като част от цифровата трансформация, добре премерената правна закрила на дизайнните в цифровата среда става още по-належаща. За да гарантираме например плавното навлизане на технологиите за триизмерен печат, се нуждаем от яснота по отношение на защитата на файловете, използвани за целите на триизмерния печат, и ограниченията за лична употреба на дизайни. Нуждаем се от ясни отговори на такива нови въпроси, като например как да защитим изобретенията, разработени или прилагани посредством използване на ИИ¹², и как да направим така, че ремонтът и последващата употреба да не бъдат блокирани от нелоялни или прекомерно ограничителни практики в областта на ИС¹³. Същевременно е необходимо да оползотворим в по-голяма степен потенциала на новите технологии, като например ИИ и блоковите вериги, за да повишим ефективността на системите ни за ИС.

- На второ място, твърде много дружества, и по-специално **МСП**, и твърде много изследователи **не се възползват в пълна степен от възможностите**, които предлага закрилата на ИС.

Едва 9 % от МСП в ЕС са регистрирали права върху ИС. В условията на сегашната криза броят на регистрациите на ИС бележи спад в ущърб на конкурентоспособността и устойчивостта на дружествата. Наскоро извършен анализ показва, че нежеланието на МСП да използват права върху ИС се дължи до голяма степен на липсата на

¹¹ Например в наши дни е възможно само с една заявка да се постигне правна закрила на марка, дизайн или сорт растения в целия ЕС, а също така съществува общ набор от правила за защита на търговската тайна.

¹² Проучване относно тенденциите и новите развития в областта на [Artificial Intelligence – Challenges to the IPR framework](#) (Изкуствения интелект – предизвикателства пред рамката на ПИС), проведено от IVIR и JIPP, ноември 2020 г.

¹³ Вж. приложимите изисквания по силата на регламентите, отнасящи се до прилагането на екодизайна, въведени през октомври 2019 г.: C(2019) 2120-7, C(2019) 5380, C(2019) 6843.

познания за ИС¹⁴. Дори когато използват ПИС, те намират системата за прекалено скъпоструваща, сложна и трудна за ориентиране в нея.

В допълнение към ниското ниво на защита на тяхната ИС, МСП не се възползват в пълна степен и от нейната търговска експлоатация. Финансовите анализатори и инвеститорите признават ИС като ключов актив в стойността на дадено предприятие и като показател за технологичния му капацитет и способностите му за растеж. Независимо от това МСП с интензивно използване на познания, които се стремят към финансиране на своята дейност, често не възприемат подходящи стратегии за ИС, които биха помогнали за оползотворяване на техния нематериален капитал. За финансовия сектор оценката на даден патент или марка е от решаващо значение, тъй като заемодателят или инвеститорият се интересува главно от заменяемите обезпечения¹⁵ и в по-малка степен – от самото монополно право.

Необходимо е и добро управление на ИС, за да се подкрепят валоризацията и внедряването на резултатите от НИРД в Европа. Например, при все че 26 % от ценните научноизследователски публикации в областта на ИИ идват от Европа, само 4 от 30-те заемащи челно място заявители (13 %) и 7 % от подаващите заявки за патенти за ИИ предприятия в целия свят са европейски¹⁶.

- На трето място, **не са разработени достатъчно инструменти за улесняване на достъпа до ИС** (които съответно да позволят навлизането и разпространението на технологиите).

Кризата, свързана с COVID-19, показва нашата зависимост от критични иновации и технологии, особено в здравния сектор. ЕС следва да усъвършенства своя инструментариум, за да направи достъпни, при нужда, тези иновации и технологии, гарантирайки същевременно справедлива възвръщаемост на инвестициите.

Предоставянето на лицензии за патенти от съществено значение за стандарт (ПСЗС) често е обременително и скъпоструващо начинание както за патентоприетелите, така и за ползвателите на технологии. Предвид растящото значение на ПСЗС (например има над 95 000 уникални патента и заявки за патенти в подкрепа на технологиите от пето поколение – 5G¹⁷) е необходима много по-ясна и по-предсказуема рамка, която да поощрява по-скоро добросъвестните преговори, отколкото прибягването до съдебни спорове.

Въпреки че споделянето на данни придобива значение в много сектори, въздействието на рамката в областта на ИС върху споделянето на данни предстои да бъде изяснено.

¹⁴ МСП, които не притежават права върху ИС, посочиха, че липсата на познания за ИС е основната причина да не поискат регистрация (38 % от респондентите). [Intellectual property SME scoreboard](#) (Информационно табло за интелектуалната собственост и МСП), EUIPO, 2019 г.

¹⁵ Целта му често е да го продаде или предостави лицензия за него, като по този начин монетизира нематериалните активи.

¹⁶ [Report Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020](#) (Доклад „Постижения в областта на науката, изследванията и иновациите в ЕС“, 2020 г).

¹⁷ [Fact finding study on patents declared to the 5G standard](#) (Проучване за установяване на фактите относно заявените по стандарта за 5G патенти), IPlytics, 2020 г.

- На четвърто място, въпреки непрекъснатите усилия за обръщане на тенденцията, **фалшифицирането и пиратството все още процъфтяват**, включително като се възползват от цифровите технологии.

Вносът на фалшифицирани и пиратски стоки в ЕС достига 121 млрд. евро, което представлява до 6,8 % от вноса в ЕС през 2016 г. (спрямо 5 % от вноса в ЕС през 2013 г.)¹⁸. Ежегодно това води до преки загуби от продажби в размер на 50 млрд. евро и до пряка загуба на 416 000 работни места¹⁹. Кибернетичните кражби на търговски тайни по разчетни данни водят до 60 млрд. евро загуби в ЕС²⁰.

- И на последно място, факт е, че **условията за конкуренция в световен мащаб не са еднакви**, поради което предприятията от ЕС често са на загуба, когато извършват дейност в чужбина.

Някои държави извън ЕС не защитават в достатъчна степен ИС, често в ущърб на дружествата от ЕС. **ЕС трябва да впрегне своя потенциал, така че да действа като нормотворец в световен мащаб.** Той трябва да увеличи усилията си за противодействие на практиките, свързани със злоупотреба, като например недобросъвестни регистрации на ИС и други случаи на присвояване на ИС. Преди всичко той трябва да служи за пример, като разработва най-съвременни регулаторни решения на въпросите, имащи световно измерение, като например предоставянето на лицензии за ОПС или по какъв начин могат да бъдат споделяни данни.

В отговор на тези пет предизвикателства и въз основа на информацията, предоставена от държавите членки и от заинтересованите страни²¹, в настоящия план за действие са набелязани **пет ключови приоритетни области**, заедно с конкретни предложения за предприемане на действия с цел:

- подобряване на системата за защита на ИС,
- поощряване на използването и внедряването на ИС, особено от МСП,
- улесняване на достъпа до нематериални активи и споделянето им, като същевременно се гарантира справедлива възвръщаемост на инвестициите,
- осигуряване на по-добро правоприлагане в областта на ИС, и
- насърчаване на еднаквите условия на конкуренция в световен мащаб.

2. По-ДОБРА ЗАЩИТА НА ИС

Първият приоритет е да се **гарантира, че новаторите в ЕС имат достъп до бързи и ефективни инструменти за защита на достъпна цена.** За тази цел е необходимо да вложим допълнителни усилия за справяне с все още съществуващата фрагментираност и да намалим сложността. Трябва също така да се уверим, че нашата

¹⁸ [Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods \(Тенденции в търговията с фалшифицирани и пиратски стоки\)](#), ОИСР и EUIPO, 2019 г.

¹⁹ [Status Report on IPR infringement \(Доклад за състоянието на нарушенията на ПИС\)](#), EUIPO, 2020 г.: средногодишни цифри, 2013—2017 г.

²⁰ [The scale and impact of industrial espionage and theft of trade secrets through cyber \(Машабът и въздействието на промишления шпионаж и кражбата на търговски тайни чрез киберсредства\)](#), 2018 г.

²¹ Настоящият план за действие се основава на получената обратна връзка относно неговата [пътна карта](#), а също и на информацията, предоставена от държавите членки и заинтересованите страни както в писмен вид, така и в рамките на проведените обсъждания по време на конференциите, посветени на бъдещата политика в областта на ИС, а също и в рамките на целенасочени обсъждания в Парламента и в Съвета.

нормативна уредба напълно отговаря на нуждите на новата зелена и цифрова икономика.

За да бъде постигнато това, е необходимо да осигурим **стартирането на единната патентна система**. Това ще създаде възможност за обслужване на предприятията на едно гише, което значително ще опрости патентоването в ЕС, ще повиши прозрачността и ще улесни предоставянето на лицензии. Получаването на патент с единно действие (обхващащ 25 държави членки)²² и запазването му в сила в течение на стандартна продължителност ще струва около 10 000 EUR, близо шест пъти по-малко отколкото получаването и запазването в сила на еквивалентна закрила в днешни дни. Освен това с централизираното решаване на споровете пред новия Единен патентен съд ще се повиши правната сигурност и ще бъдат избегнати паралелните съдебни производства в множество държави членки, като значително ще се намалят разходите, свързани със съдебните спорове. По този начин единната патентна система ще бъде ключов инструмент за възстановяване на промишлеността в ЕС, особено за екосистемите на енергията от възобновяеми източници, електрониката, авиокосмическата промишленост и отбраната, а също и на мобилността.

Основната липсваща стъпка за осигуряване на стартирането на единната патентна система е ратифицирането от страна на Германия на Споразумението за Единен патентен съд, което вече стана възможно в резултат на неотдавнашно решение на германския Конституционен съд²³. Веднага след приключване на ратификационният процес Комисията ще заработи съвместно с Европейското патентно ведомство (ЕПВ) и държавите членки, за да направи единната патентна система работеща между договарящите държави членки²⁴. Тя също така ще насърчи държавите членки, които все още не са го направили, да се присъединят към новата система.

Тясно свързани с патентите са **сертификатите за допълнителна закрила (СДЗ)**, с които се предлага допълнителен срок на закрила на ИС по отношение на патентованите лекарствени продукти и продукти за растителна защита, които са предмет на продължителни клинични изпитвания и процедури за издаване на разрешение за пускане на пазара. След като въведе „освобождение на производството“ от действието на СДЗ през 2019 г.²⁵, Комисията неотдавна завърши подробна оценка на режима на СДЗ²⁶. Тя показва, че макар да запазва значението си, системата на СДЗ страда от фрагментираното прилагане в отделните държави членки. Това води до неефективност и липса на прозрачност и предсказуемост, което затруднява новаторите и производителите на генерични лекарствени продукти и в крайна сметка е във вреда на пациентите. Комисията в момента проучва възможните

²² Единната патентна система се въвежда посредством засилено сътрудничество на 25 участващи държави членки (всички държави — членки на ЕС, с изключение на Испания и Хърватия).

²³ [Определение от 13 февруари 2020 г.](#), 2 BvR 739/17, публикувано на 20 март 2020 г.

²⁴ Освен ратифицирането от страна на Германия на Споразумението за Единен патентен съд ще бъде необходимо и съгласието на държавите членки за започване на „периода на временно прилагане“. Това ще направи възможно завършването на изграждането на институционалната и практическата структура на Съда преди пълното стартиране на единната патентна система. В съответствие с [Регламент \(ЕС\) № 1257/2012](#) за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила ще е необходимо също така Комисията и ЕПВ да сключат работно споразумение, предвиждащо тясно сътрудничество, що се отнася до функционирането на единната патентна система. Не се очаква оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС да бъде пречка за стартирането на единната патентна система.

²⁵ [Регламент \(ЕС\) № 2019/933](#) за изменение на Регламент (ЕО) № 469/2009 относно сертификата за допълнителна закрила на лекарствени продукти.

²⁶ Оценка на системата на ЕС от сертификати за допълнителна закрила – SWD/2020/8508

начини за разрешаване на тези проблеми, включително възможността за въвеждане на единен механизъм за издаване на СДЗ и/или създаване на единен СДЗ.

В контекста на новата си фармацевтична стратегия за Европа Комисията внимателно проучва по какъв начин допълнително да оптимизира стимулите и възнаграждаването с цел стимулиране на иновациите, да отговори на неудовлетворените потребности и да насърчи достъпността на приемливи цени като осигури бързото пускане на пазара, а също и непрекъснатите доставки, на лекарствени продукти, включително на генерични и биоподобни такива. Иновациите в тази област следва да са съобразени с нуждите и да станат достъпни за всички пациенти, така че те да могат да се възползват от тях. В този контекст тя анализира, наред с другото, и приложимия режим за лекарствата сираци и педиатричните лекарства²⁷ и освобождаването от патента „Болар“²⁸.

След успешната реформа на законодателството в областта на марката на ЕС²⁹ Комисията ще **ревизира законодателството на ЕС в областта на закрилата на дизайните**. Целта е да се подобри достъпността, в т.ч. финансовата достъпност, на закрилата на дизайните в ЕС, по-специално що се отнася до екосистемите на текстилната промишленост, мебелировката и електрониката, и да се гарантира, че режимът за закрила на дизайните осигурява по-добра подкрепа за прехода към цифрова и зелена икономика. Дизайнът прави конкретния продукт привлекателен, а добре проектираните продукти осигуряват на производителите значително конкурентно предимство. Резултатите от наскоро извършената оценка³⁰ на законодателството на ЕС в областта на закрилата на дизайните³¹ показват, че въпреки доброто функциониране на системите за дизайни на ЕС като цяло, все още има някои недостатъци. Процедурите за регистрация са отчасти остарели и в някои случаи водят до ненужна административна тежест. Закрилата на новите форми на дизайни (например анимирани дизайни, графични потребителски интерфейси) не е достатъчно ясна. Също така липсата на яснота по отношение на обхвата на правата върху дизайни може да породни затруднения, особено във връзка с все по-широкото използване на триизмерния печат или спазването на правата върху дизайни, когато стоки, нарушаващи такива права, преминават транзитно през ЕС. И накрая, в резултат на едва частичната хармонизация в областта на закрилата на дизайните по отношение на компонентите, използвани за ремонт на сложни продукти, икономически важният пазар на резервни части продължава да бъде силно фрагментиран, което сериозно изкривява конкуренцията и е пречка за прехода към по-устойчива и зелена икономика.

На Европа е необходим и **нов подход към начина на закрила на географските означения (ГО)**. ГО са наименования на продукти, свързани с естествената среда и с уменията на местните производители. Те са част от културното наследство на Европа и допринасят за социалната, екологичната и икономическата устойчивост на селското

²⁷ [Нова промишлена стратегия за Европа](#), COM/2020/102 final, стр. 14; „Пътна карта „Фармацевтични продукти — безопасни лекарства на достъпни цени (нова стратегия на ЕС)“.

²⁸ Освобождаването от патента „Болар“ е защита срещу нарушаване на патент, особено по отношение на лекарства, при които патентовано изобретение може да бъде използвано — за ограничен период от време преди края на срока на патента — от трета страна единствено за целите на научни изследвания и изпитвания и за получаване на необходимите регулаторни одобрения.

²⁹ На 15 декември 2015 г. Европейският парламент одобри пакета от мерки за реформа на марката: https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/intellectual-property/trade-mark-protection_bg

³⁰ [Доклад относно оценката на законодателството на ЕС в областта на закрилата на дизайните](#).

³¹ [Директива 98/71/ЕО](#) относно правната защита на индустриални дизайни и [Регламент \(ЕО\) № 6/2002](#) на Съвета относно промишления дизайн на Общността.

стопанство³² и понякога са наричани „селскостопански ПИС“. ГО имат голяма икономическа стойност в селскостопанския сектор. През 2017 г. стойността на продажбите на селскостопански хранителни продукти и напитки, чиито наименования се ползват със закрила като ГО на ЕС, възлизаше на 74,76 млрд. евро в рамките на ЕС, което е 7 % от общите продажби в европейския сектор на храните и напитките. Освен това ГО представляват 15,5 % от общия износ на селскостопански хранителни продукти от ЕС, като продажните цени на продуктите със защитено наименование са по-високи³³. Налице е обаче все още неизползван потенциал: Прилаганите понастоящем правила за закрила и правоприлагане биха могли да бъдат по-прецизни, а функциите на държавите членки и на Комисията в процеса на регистрация могат да бъдат по-добре очертани. Освен това съществуват различни системи на ГО за различните видове селскостопански продукти. Въз основа на резултатите от текущото оценяване³⁴, Комисията ще проучи начините за **укрепване, модернизиране, рационализиране и по-добро прилагане на ГО за селскостопански продукти, храни, вина и спиртни напитки**³⁵.

Само няколко държави членки имат въведени правила, осигуряващи поставянето под закрила на ГО за неселскостопански продукти (т.нар. занаятчийски изделия). Понастоящем на равнището на ЕС няма единен механизъм за закрила на такива неселскостопански ГО, които често са важна част от местната идентичност, привличат туристи, съхраняват уникални умения и допринасят за създаването на работни места. Неотдавнашно проучване³⁶ показва, че за икономиката на ЕС би било от полза евентуалното въвеждане на хармонизирана система за неселскостопанските продукти. Подобна система би ориентирала по-добре потребителите по отношение на автентичността на тези продукти и би придала по-голяма видимост на последните. Тя би могла да помогне на производителите да запазят своята конкурентоспособност и да работят заедно в определени пазарни ниши, както и да даде тласък на по-слабо развитите региони³⁷. Поради тези причини, като част от цялостната реформа на системата на ГО, Комисията ще проучи, въз основа на задълбочена оценка на въздействието с оглед на потенциалните разходи и ползи от нея, доколко е целесъобразно създаването на **ефикасна и прозрачна система на ЕС за закрила на ГО за неселскостопански продукти**. Това би позволило на ЕС да се възползва напълно и от възможностите, които предоставя международната система на

³² Вж. [стратегията „От фермата до трапезата“](#), обявена от Комисията с цел постигане на по-голяма устойчивост на критериите относно ГО.

³³ [Evaluation of \(agricultural\) GIs and Traditional Specialities Guaranteed protected in the EU \(Оценка на \(селскостопанските\) ГО и храните с традиционно специфичен характер, ползващи се с правна закрила в ЕС\)](#), 2019 г..

³⁴ [Evaluation of \(agricultural\) GIs and Traditional Specialities Guaranteed protected in the EU \(Оценка на \(селскостопанските\) ГО и храните с традиционно специфичен характер, защитени в ЕС\)](#), 2019 г..

³⁵ Ревизиране на системата за географски означения (ГО) в ЕС, отнасяща се до селскостопанските продукти и храни, вината и спиртните напитки ([консултация в рамките на предварителната оценка на въздействието](#)).

³⁶ [Economic aspects of geographical indication protection at the EU level for non-agricultural products \(Икономически аспекти на закрилата на географските означения за неселскостопански продукти на равнището на ЕС\)](#), 2020 г.

³⁷ По-специално въвеждането на общоевропейска закрила на ГО за неселскостопански продукти би могло в дългосрочен план да доведе до общо очаквано увеличение на търговията в рамките на ЕС от около 4,9—6,6 % спрямо настоящия износ в рамките на ЕС (37,6—50 млрд. евро). Прогнозите показват, че при единна система регионалната заетост може да нарасне с 0,12—0,14 % и че в ЕС като цяло могат да бъдат създадени 284 000—338 000 нови работни места. Вж. [Географски означения за неселскостопански продукти. Доклад за цената от неизпълнението на европейското законодателство](#), 2019 г.

наименованията за произход и ГУ³⁸. По принцип това би представлявало повече от успешен старт с оглед насърчаване на признаването на ГО на ЕС в целия свят.

Системата за **правна закрила на сортовете растения на Общността (CPVR)** също играе решаваща роля за икономиката на ЕС. Солидната система за правна закрила на сортовете растения стимулира селекционерите да създават нови сортове, като по този начин допринася за постигането на целите на Европейския зелен пакт и целите за устойчиво развитие на Организацията на обединените нации. Комисията ще продължи да **следи за правилното прилагане на системата и ще се стреми да внесе допълнителни подобрения, когато е необходимо**³⁹. В оценката от 2011 г. на законодателството в областта на CPVR беше направено заключението, че системата, която като цяло работи добре, трябва да бъде запазена, макар и с някои внимателно обмислени корекции. Това заключение се подкрепя от наскоро установени недостатъци⁴⁰, които биха могли да бъдат отстранени, след съответна оценка, в рамките на целенасочено ревизиране на законодателството в средносрочен план.

В допълнение към гореспоменатите реформи, заедно със заинтересованите страни и службите за интелектуална собственост, Комисията ще проучи **използването на нови технологии**, като ИИ и блоковите вериги, **с цел допълнително подобряване на ефективността на нашите системи на ИС**. Всъщност новите технологии могат да спомогнат за улесняване закрилата на ИС⁴¹, подобряване на прозрачността, създаване на възможност за по-равномерно разпределение на лицензионните такси⁴² и по-ефективно противодействие на фалшифицирането и пиратството. С цел проучване на пълния потенциал на новите технологии и насърчаване на тяхното внедряване Комисията ще поощри **секторния диалог**, който да популяризира и съпътства многобройните текущи инициативи в тази област.

Наред с това, цифровата революция изисква **да се обмисли какво точно подлежи на закрила и по какъв начин да се осигури тази закрила**. **Технологиите в областта на ИИ** създават нови произведения и изобретения. В някои случаи, например в сектора на културата, използването на изобретателски машини може да се превърне в норма. Това развитие повдига въпроса каква закрила следва да се осигури например на продуктите, създавани с помощта на технологиите в областта на ИИ. Обсъжданията във връзка с въздействието на ИИ върху ПИС продължават както в Европа, така и в международен план (вж. раздел 6). В публикувано днес проучване⁴³ се подчертава необходимостта да се прави разграничение между изобретения и произведения, създадени с помощта на технологии в областта на ИИ, и такива, които са създадени единствено от технологии в областта на ИИ. Въпреки че изобретенията и произведенията, създадени самостоятелно от технологии в областта на ИИ, все още са

³⁸ Въз основа на [Лисабонската система за международна регистрация на наименованията за произход и географските указания](#), управлявана от Световната организация за интелектуална собственост.

³⁹ [Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the EU \(Отрасли с интензивно използване на права върху интелектуална собственост и икономическа ефективност в ЕС\)](#), Служба на ЕС за интелектуална собственост (EUIPO) — Европейско патентно ведомство (ЕПВ), 2019 г.

⁴⁰ Установени по-специално въз основа на представените коментари от заинтересовани страни, анализ на решенията на Съда на ЕС, препоръките на междуинституционални работни групи.

⁴¹ Например чрез ускоряване на проучванията за наличие на предходни права и процедурите за регистрация.

⁴² Метаданни, свързани с авторско право, както по отношение на притежаването на ИС, така и по отношение на предоставянето на лицензии за ИС.

⁴³ Проучване относно тенденциите и новите развития в областта на [Artificial Intelligence – Challenges to the IPR framework](#) (Изкуствения интелект – предизвикателства пред рамката на ПИС), проведено от IVIR и JIPP, ноември 2020 г.

въпрос най-вече на бъдещето, Комисията счита, че системите на ИИ не следва да се считат за автори или изобретатели. Тази гледна точка се подкрепя и от позицията, възприета от ЕПВ по делото Dabus⁴⁴. Въпросното проучване също така показва, че настоящата рамка на ЕС в областта на ИС и Европейската патентна конвенция изглеждат като цяло подходящи за справяне с предизвикателствата, породени от създаването с помощта на ИИ изобретения и произведения. Продължават да съществуват обаче известни пропуски в хармонизацията⁴⁵, но все още има поле за подобрение⁴⁶. Следва да се намери решение на тези въпроси, за да се изведе на още по-високо равнище челният европейски опит в областта на ИИ. Като първа стъпка Комисията ще очертае и анализира всички проблемни моменти и ще участва в обсъжданията със заинтересованите страни. Гореспоменатият секторен диалог би могъл да послужи като полезен форум в този контекст.

И накрая, Комисията ще **гарантира съгласувано и авангардно прилагане на правилата** в сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни.

В областта на **авторското право** Комисията съсредоточава усилията си върху подкрепата за навременното и ефективното транспониране и прилагане на двете новоприети директиви за модернизиране на рамката на ЕС в областта на авторското право⁴⁷. Важна част от тази работа се отнася до прилагането на член 17 от Директива за авторското право, по силата на който се въвежда специален правен режим за използването на защитено от авторско право съдържание, качено от ползвателите на платформи за споделяне на съдържание. Комисията проведе обширен диалог със заинтересованите страни, за да събере информация за вижданията на съответните заинтересовани страни по основните теми, свързани с прилагането на този член. Като се опира на резултатите от диалога, Комисията скоро ще публикува насоки, които да подпомогнат държавите членки при прилагането на тази разпоредба. Във връзка със съществуващата рамка на ЕС в областта на авторското право Комисията ще работи и по определен брой доклади, произтичащи от специфични разпоредби, като клаузите за преглед, заложен в няколко инструмента на ЕС относно авторското право, включително Директивата за срока на действие на закрилата, Директивата за колективното управление на права, така наречената директива „Маракеш“, и Регламента за преносимостта⁴⁸.

⁴⁴ През 2018 г. бяха подадени две заявки за европейски патент в ЕПВ. И в двете заявки машината „DABUS“ беше посочена като изобретател. Двете заявки за патент бяха отказани от ЕПВ. ЕПВ счете, че изобретателят, посочен в европейски патент, трябва да бъде физическо лице. Освен това ЕПВ тълкува термина „изобретател“ като отнасящ се до физическо лице съгласно международно приложим стандарт. Тези решения бяха обжалвани.

⁴⁵ В проучването например се подчертава липсата на хармонизация на правилата относно авторството и собствеността върху авторското право, което може да доведе до разнопосочност на националните решения по отношение на произведенията, създадени с помощта на ИИ.

⁴⁶ В проучването се предоставят например препоръки за адаптиране на понятията, залегнали в патентното право, като понятието за изобретателска стъпка и задължението за оповестяване, за изобретения, създадени с помощта на ИИ.

⁴⁷ [Директива \(ЕС\) 2019/790](#) относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО; [Директива \(ЕС\) 2019/789](#) за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета. Държавите членки трябва да транспонират тези директиви до 7 юни 2021 г.

⁴⁸ [Директива 2011/77/ЕС](#) за изменение на Директива 2006/116/ЕО за срока за закрила на авторското право и някои сродни права; [Директива 2014/26/ЕС](#) относно колективното управление на авторското право и сродните му права и многотериториалното лицензиране на правата върху музикални произведения за използване онлайн на вътрешния пазар; [Директива \(ЕС\) 2017/1564](#) относно определени позволени видове използване на определени произведения и други обекти, закриляни от

За целите набързо развиващия се пазар на биотехнологии от особено важно значение е прилагането на **Директивата за биотехнологичните изобретения**⁴⁹. Биотехнологичните патенти предлагат изключително важни стимули, но следва да се издават в обосновани случаи. Директивата за биотехнологичните изобретения предлага балансирана рамка в това отношение, като Комисията ще продължи да следи за нейното прилагане⁵⁰.

С цел подобряване на начина, по който се защитават ПИС в ЕС, Комисията:

- ще подкрепи бързото въвеждане на **единната патентна система**, за да се създаде възможност за обслужване на едно гише във връзка с патентната закрила и спазването на патентите в целия ЕС (2021 г.),
- ще оптимизира **системата на сертификатите за допълнителна закрила**, за да стане тя по-прозрачна и по-ефикасна (първо тримесечие на 2022 г.),
- ще модернизира законодателството на ЕС в областта на **дизайните**, за да стане то по-достъпно и да бъде подкрепен преходът към цифрова и зелена икономика (четвърто тримесечие на 2021 г.),
- ще укрепи системата за закрила на **географските означения за селскостопански продукти**, за да стане тя по-ефективна, и ще обмисли, въз основа на оценка на въздействието, възможността да предложи система на ЕС за закрила на **географските означения за неселскостопански продукти** (четвърто тримесечие на 2021 г.),
- ще подложи на оценка **законодателството в областта на сортовете растения** (четвърто тримесечие на 2022 г.).

3. ПООЩРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ И ВНЕДРЯВАНЕ НА ИС, ОСОБЕНО ОТ МСП

Въпреки че интелигентните стратегии за ИС могат да бъдат катализатор за растеж, европейските новатори и творци често не успяват пълноценно да се възползват от предимствата на ИС. Това сериозно подкопава капацитета на ЕС за иновации и за укрепване на неговата устойчивост в ключови области на икономиката. Европа следва в още по-голяма степен да извлича полза от стойността на знанията, които нашите дружества постоянно създават, развиват и споделят, като им помага да управляват по-активно тези активи и улеснява по-добрия достъп до собствен капитал и финансиране.

За тази цел Комисията ще предприеме следните мерки:

- В краткосрочен план, заедно с EUIPO, тя ще предложи целева финансова подкрепа или **ваучери за ИС** за МСП, засегнати от кризата, причинена от COVID-19, като по този начин ще им помогне да управляват своите портфейли

авторското право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали; [Регламент \(ЕС\) 2017/1128](#) за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание.

⁴⁹ [Директива 98/44/ЕО](#) относно правната закрила на биотехнологичните изобретения.

⁵⁰ По-специално с цел да осигури пълното прилагане на [Известието на Комисията относно някои разпоредби на Директива 98/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно правната закрила на биотехнологичните изобретения](#) от 3 ноември 2016 г., във вида, в който е одобрено от Парламента и Съвета, в което се пояснява, че продуктите, получени чрез биологични по своята същност процеси, не са патентоспособни.

с ИС. Схемата, чийто бюджет е 20 млн. евро⁵¹ за една година, следва да започне да функционира от 1 януари 2021 г. и ще позволи частично възстановяване на разходите за регистрация на марки и дизайни и за аналитичен преглед на ИС (преглед на нематериалните активи на дадено дружество от специалист и някои първоначални съвети как стратегически да се управляват тези активи).

- Успоредно с това тя допълнително ще предоставя⁵² съобразени с нуждите **консултантски услуги в областта на ИС** в рамките на програмата „Хоризонт Европа“, с цел подпомагане на иновативните предприятия на различни етапи от процеса на изследвания и иновации. Тя също така ще проучи възможностите за разширяване на консултантските услуги в областта на ИС, така че да обхванат и други програми на ЕС за научни изследвания и инвестиции, включително консултантския център в рамките на InvestEU. По отношение на избрана група от много иновативни дружества Комисията ще комбинира стратегическото консултиране с финансова подкрепа за разработване на портфейли с ИС⁵³.
- В по-общ план, и в сътрудничество с EUIPO, тя ще осигурява достъп до информация и консултации относно ИС чрез обслужване на едно гише⁵⁴. EUIPO⁵⁵ ще разработи платформа — **Европейския информационен център за ИС**, — която ще бъде свързана с единния цифров портал и ще предоставя достъп до цялата значима информация не само относно формалностите в областта на ИС, но и относно свързаните с тях услуги (например подаването на документи за защитата на име на домейн, регистрацията на фирми), като същевременно ще предлага лесни за използване системи за подаване на документи за МСП. Комисията също така ще интегрира подкрепата и консултирането по отношение на ИС с различните си мрежи за подкрепа на МСП,⁵⁶ за да достигнат те по-успешно до малките предприятия.
- И накрая, тя ще улесни **използването на ИС от страна на МСП, когато се опитват да получат достъп до финансиране, именно като средство за постигането на тази цел**. Въпреки че нематериалните активи често са сред най-ценните активи, резултатите от проучване сочат, че малко на брой МСП се възползват от своята ИС, когато се опитват да получат достъп до финансиране⁵⁷. Банките и рисковият капитал не са склонни да предоставят финансиране, разчитайки на ИС като актив, а кризата, породена от COVID-19, допълнително увеличи това нежелание за поемане на риск. Неотдавнашно

⁵¹ По линия на Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME) и основно финансирана от бюджетния излишък на EUIPO.

⁵² Вж. осъществяваната понастоящем програма [IPA4SME](#).

⁵³ Комисията ще изпробва концепцията в рамките на проекта „[Closing the finance gap for IPR-driven start-ups and SMEs](#)“ (Запълване на празнината във финансирането на основаващи се на ПИС стартиращи предприятия и МСП).

⁵⁴ Така че всяко МСП да има достъп до консултиране, както се подчертава в стратегията за МСП.

⁵⁵ Става дума за инициатива в рамките на програмата на EUIPO за МСП, която ще бъде разработена в сътрудничество с мрежата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPN), състояща се от EUIPO и националните служби за ИС на държавите — членки на ЕС.

⁵⁶ Такива консултанти работят чрез мрежи или доставчици на консултации в рамките на мрежата Enterprise Europe Network, иновационните центрове, [мрежите от клъстери](#) или консултантския център по програмата InvestEU (който се развива от настоящия [Европейски консултантски център по инвестиционни въпроси](#)).

⁵⁷ Съгласно [Таблото с показатели за МСП на EUIPO](#), 2019, само 13 % от МСП, притежаващи права върху ИС, са се опитали да използват нематериални активи за получаване на финансиране: 9 % успешно и 4 % неуспешно.

проучване показва явни пропуски във връзка с финансирането на МСП, използващи интелектуалните си активи⁵⁸. Комисията ще обсъди с финансовата общност въпроса по какъв начин оценката на ИС може да им помогне по-добре да вземат предвид интелектуалните активи на МСП⁵⁹. Пилотният проект за „комплексна технологична проверка“, обявен в стратегията за МСП, ще позволи да се изпробва оценката на ИС в по-широк, свързан с технологиите контекст⁶⁰. Опирайки се на натрупания опит със съществуващите механизми за банкова гаранция⁶¹, Комисията ще проучи и по какъв начин гаранциите биха могли да се използват с повече успех за подпомагане на МСП и творците в рамките на проекти, основани на ИС.

В допълнение към тези ориентирани към МСП дейности, в съобщението на Комисията, озаглавено „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“⁶² се подчертава нуждата от превръщане на високите постижения от осъществяваните в Европа научни изследвания в революционни новаторски решения и **насърчаване на по-доброто управление на ИС в по-широката общност за научни изследвания и иновации**; в тази връзка Комисията ще предприеме кампания за повишаване на осведомеността, за да насърчи оползотворяването на ИС при оценката на дружествата от страна на инвеститорите. Например Комисията ще актуализира препоръката си относно управлението на интелектуалната собственост в дейностите по трансфер на знания посредством ръководните принципи за оползотворяване на знанията. Въпросното ревизиране ще бъде придружено от кодекс на добрите практики за интелигентно използване на ИС и ще бъде съчетано с подкрепа по линия на програмата „InvestEU“ за ръководители на проекти посредством технически, финансови и правни съвети, включително в областта на интелектуалната собственост.

Ще бъдат предприети също така стъпки, за да се **гарантира, че публично финансираната ИС се използва по справедлив и ефективен начин**. Комисията вече стартира нова платформа с цел да се насърчи оползотворяването на резултатите от научни изследвания и иновации, финансирани от ЕС,⁶³ и платформа, в която са представени подкрепените от ЕС научни изследвания и иновации за борба с разпространението на коронавируса и за оказване на подкрепа за осигуряването на готовност за други епидемични взривове⁶⁴. Целта е да се **гарантира, че резултатите, постигнати с помощта на финансови средства от ЕС, се използват в полза на икономиката на ЕС**. Ето защо, в рамките на програмата „Хоризонт Европа“, когато се предвижда ИС, отнасяща се до резултатите от изследванията, да се използва основно в неасоциирани трети държави, ще трябва кандидатите да обяснят по каква причина това все пак е в интерес на ЕС⁶⁵.

⁵⁸ Проучване на тема „[Финансиране на нематериални активи: съществува ли пазарна неефективност?](#)“, ЕК, 2020 г.

⁵⁹ Това може да бъде направено в рамките на програмата InvestEU и ще се основава на опита, придобит от проекта „Финансиране, обучение, иновации и патентоване за културните и творческите индустрии“ и проучването на тема „[Финансиране на нематериални активи: съществува ли пазарна неефективност?](#)“, ЕК, 2020 г.

⁶⁰ [Съобщение на Комисията](#), Стратегия за мястото на МСП в устойчива и цифрова Европа, COM(2020) 103 final, 10 март 2020 г.

⁶¹ Вж. [гаранционния механизъм за МСП „InnovFin“](#) или гаранционния механизъм за секторите на културата и творчеството.

⁶² [Съобщение относно европейското научноизследователско пространство \(ЕНП\)](#).

⁶³ Вж. [Платформата за резултатите от програмата „Хоризонт“](#).

⁶⁴ Вж. платформата [Научни изследвания и иновации в подкрепа на борбата с коронавируса](#).

⁶⁵ По същия начин, в рамките на Европейския фонд за отбрана (EDF) бяха въведени специални разпоредби за защита на резултатите от ползващите се с финансова подкрепа научноизследователски и развойни дейности и тяхната достъпност в ЕС. Те включват задължение за предварително уведомяване

Освен това закрилата на ИС и широкото разпространение на новите технологии ще продължат да бъдат основен елемент от важните проекти от общеевропейски интерес (ВПОИ), свързани с научните изследвания и иновациите, и от финансирането по линия на Европейския фонд за регионално развитие.

Необходимо е също така да се подобрят условията, позволяващи на дружествата да осигурят закрилата на ИС и да използват ИС при обществените поръчки с цел да бъдат стимулирани иновациите и да се даде тласък на икономиката. Държавите членки следва да обмислят възможността да оставят собствеността върху ИС на изпълнителите по договорите, когато това е целесъобразно, освен ако не са налице по-висш обществен интерес или несъвместими стратегии за предоставяне на отворени лицензи. Както бе обявено в стратегията за МСП, Комисията ще изясни въпросите, свързани с ИС в обществените поръчки, при актуализацията на Ръководството относно процедурите за възлагане на обществени поръчки за иновации.

С цел да бъде стимулирано навлизането и използването на ИС, Комисията:

- ще въведе, заедно с EUIPO, схема от ваучери за ИС за МСП с оглед финансиране на регистрацията на ПИС и стратегически консултации в областта на ИС (първо тримесечие на 2021 г.),
- ще разгърне услуги за подпомагане на МСП в областта на ИС в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ и ще разшири техния обхват, така че те да обхванат и други програми на ЕС (2020+).

4. УЛЕСНЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ЗАЩИТЕНИ С ИС АКТИВИ И НА ТЯХНОТО СПОДЕЛЯНЕ

В днешната икономика е от решаващо значение по-лесният и по-бърз достъп до знания, данни и технологии, включително до такива, защитени с ИС. Устойчивата, екологосъобразна⁶⁶ и конкурентоспособна икономика се нуждае от инструменти за улесняване на достъпа до критични технологии, защитени с ИС, по време на криза, за да се улесни предоставянето на лицензи в областта на авторското право и за патентите от съществено значение за стандарт, както и за насърчаване на обмена на данни.

- *По-добри инструменти за улесняване на достъпа до критична ИС по време на криза*

Кризата, породена от COVID-19, придава голямо значение на наличието на ефективна система на ИС, предоставяща мощни стимули за иновации и улеснен достъп до ИС за технологиите. Необходими са финансиране за НИРД и съответни стимули, за да се осигури скоростното разработване на нови технологии, като например ваксини или ново лечение, и предоставянето им на разположение в кратки срокове. Поради това е нужно да гарантираме, благодарение на по-добър

на Комисията в случай на прехвърляне на собственост върху резултатите и свързаната с тях ИС (и на предоставяне на изключителни лицензи за научноизследователски дейности) на неасоциирани трети държави или субекти от трети държави, а също така задължение за възстановяване на предоставеното финансиране от ЕС, в случай че такова прехвърляне на резултатите/ИС би противоречало на интересите на Съюза и на неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната или на целите на EDF.

⁶⁶ В областта на данните за околната среда (които позволяват изготвянето на анализ на жизнения цикъл) следва да се постигне балансираност на контролираните от ПИС данни с обществения интерес, какъвто представлява изчисляването на екологичния отпечатък на продуктите и организациите.

инструментариум, че системата на ИС дава възможност за достъп до критични технологии, където и когато е необходимо, като едновременно с това е осигурена адекватна възвръщаемост на инвестициите за иноваторите.

Досега кризата, породена от COVID-19, показва устойчивостта на нашата система на ИС. Това до голяма степен се дължи на сериозната ангажираност и тясното сътрудничество между различните участници от публичния и частния сектор и на различните инициативи, предприети с оглед стимулиране на разработването и предоставянето на разположение на ваксини и други критични продукти.

Комисията подкрепя доброволното обединяване и предоставяне на лицензии за ИС, свързани с терапевтични средства и ваксини срещу COVID-19⁶⁷, в съответствие с резолюцията на Световната здравна асамблея⁶⁸. Такива схеми следва да се основават на доброволно участие, да осигуряват широк и равноправен достъп и да дават възможност на притежателите на ИС да си възвърнат инвестициите по балансиран начин. Комисията също така предприе стъпки с оглед насърчаване на сътрудничеството в частния сектор за ефективно справяне с недостига на основни продукти и услуги⁶⁹ и за да гарантира, че резултатите от финансираните с публични средства програми за научни изследвания и иновации в ЕС и неговите държави членки се предоставят на разположение, по-специално за да се ускори производството на критични материали⁷⁰.

В по-дългосрочен план обаче Комисията смята, че е необходимо да се подобрят съществуващите **инструменти за справяне с кризисни ситуации**.

Комисията в момента проучва възможните варианти на действие за стимулиране на **бързото обединяване на критична ИС по време на криза**, например чрез нова система за предоставяне на лицензии, позволяваща предоставянето на разположение на критична ИС по контролиран начин и на временна основа, така че да може с бързи темпове да се ускори производството на защитени с ИС продукти, включително чрез промяна в профила на производството.

И накрая, Комисията смята, че е необходимо да се гарантира, че са въведени **ефективни системи за издаване на принудителни лицензии**, които да се използват **като крайно средство** и защитна мрежа, когато всички други усилия за предоставяне на ИС са неуспешни. Споразумението на СТО за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (ТРИПС) предвижда, при изброените условия, възможност за издаване на принудителни лицензии, т.е. правомощие на органите на публичната власт да дадат разрешение на желаещата да направи това страна да използва конкретно патентовано изобретение без съгласието на патентоприетеля. Процедурата може да бъде ускорена в случай на извънредна ситуация в национален мащаб. В съчетание с Декларацията от Доха относно Споразумението ТРИПС и общественото здраве е ясно, че всяка страна — членка на

⁶⁷ [Съобщение на Комисията](#) – Стратегия на ЕС за ваксините срещу COVID-19, COM(2020) 245 final, 17 юни 2020 г.

⁶⁸ [Резолюция 73 на Световната здравна асамблея](#).

⁶⁹ [Съобщение на Комисията](#) – Временна рамка за оценка на антитръстови въпроси относно икономическо сътрудничество в отговор на спешни ситуации, произтичащи от настоящото разпространение на COVID-19, C(2020) 3200 final.

⁷⁰ [Манифестът за научните изследвания на ЕС във връзка с Covid-19](#), издаден с цел да се увеличи максимално достъпността на резултатите от научните изследвания в борбата с COVID-19, до момента е подкрепен от над 600 организации (като университети, научноизследователски институти, частни компании, включително МСП, и организации на гражданското общество) и от над 1800 частни лица от цяла Европа и останалата част на света.

СТО, има не само правото да предоставя принудителни лицензи, но и свободата да определя основанията за предоставяне на такива лицензи.

В Европа предоставянето на принудителни лицензи се урежда основно от националното право.⁷¹ Комисията приканва държавите членки да гарантират, че инструментите, с които разполагат, са възможно най-ефективни, например чрез въвеждане на ускорена процедура за издаване на принудителни лицензи при извънредни ситуации. Освен това тя смята, че е необходимо да се подобри координацията в тази област, за да се избегнат ефектите на изкривяване върху иновациите и търговията. **Ранната координация и споделянето на информация** между държавите членки, например относно продължителността и лицензионните възнаграждения за такива лицензи, следва да спомогнат за осигуряването на максимални ползи, като същевременно се избягват евентуални прекомерни изкривявания. Комисията ще проучи с държавите членки възможността за създаване на механизъм за спешна координация, който да бъде задействан в кратки срокове, когато държавите членки обмислят издаването на принудителна лицензия.

- *Улесняване на лицензирането на ИС чрез повишена прозрачност, по-специално по отношение на авторското право*

За да се улесни лицензирането и споделянето на ИС, е необходима **по-голяма прозрачност по отношение на собствеността и управлението** на всички видове ИС. Патентът с единно действие ще осигури възможност за постигане на действителен напредък в областта на патентите.

Използването на **висококачествени метаданни и нови технологии**, като например блоковите вериги, също може да спомогне за постигането на по-голяма прозрачност и по-добро управление на данните за правата, по-специално по отношение на **авторското право**, и за по-лесната идентификация на притежателите на права⁷².

Комисията предприе проучване относно авторското право и новите технологии, в което основното ударение ще бъде поставено върху управлението на данни в областта на авторското право и върху изкуствения интелект. Резултатите от проучването се очаква да бъдат на разположение през 2021 г. Комисията ще продължи да работи съвместно със съответните заинтересовани страни за постигане на по-високо качество на данните в областта на авторското право и на добре функционираща **„инфраструктура на авторското право“**⁷³ (например подобряване на достъпа до достоверна и актуализирана информация за носителите на права, условията и възможностите за лицензиране)⁷⁴.

- *Патенти от съществено значение за стандарт*

Патентите от съществено значение за стандарт (ПСЗС) са патенти за технологии, инкорпорирани в стандарти. Количеството на ПСЗС и броят на притежателите на

⁷¹ Единственото изключение е [Регламент \(ЕО\) № 816/2006](#), който предвижда специален режим на принудителни лицензи за целите на прилагането на член 31а от Споразумението ТРИПС и се отнася за производството на фармацевтични продукти за износ в държави с проблеми в областта на общественото здраве.

⁷² Вж. също така [Документ 15016/19 на Съвета](#), озаглавен „Developing the Copyright Infrastructure - Stocktaking of work and progress under the Finnish Presidency“ („Развитие на инфраструктурата в областта на авторското право — обзорен преглед на свършената работа и постигнатия напредък по време на финландското председателство“).

⁷³ Съвкупността от правила, технологии и институции, които рамкират практиките за управление на данни в творческите индустрии.

⁷⁴ Вж. [„SMART 2019/0038 – Проучване относно авторското право и новите технологии: управление на данни, свързани с авторско право, и изкуствен интелект“](#).

ПСЗС все повече растат (например във връзка със стандарти за мобилна връзка пред Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI) са декларирани над 25 000 семейства патенти⁷⁵ от все по-голяма група притежатели на ПСЗС, а нововъзникващите технологични стандарти често съдържат и ПСЗС). ПСЗС играят решаваща роля за развитието на 5G и на интернет на предметите. Цифровата интеграция на предмети, устройства, сензори и предмети от ежедневието с приложения, вариращи от свързани автомобили, здравеопазване, енергия до интелигентни градове, изисква оперативно съвместими решения, основани на стандарти.

В този контекст е от съществено значение да има стабилни, ефикасни и справедливи правила, на които да се подчинява предоставянето на лицензии за ПСЗС. Въпреки насоките, предоставени в съобщението от 2017 г. относно ПСЗС⁷⁶, някои предприятия все още трудно се съгласяват да предоставят лицензии за ПСЗС. Това често може да доведе до спорове, при които патентоприетелите твърдят, че техният ПСЗС е нарушен, а другата страна се оплаква, че патентоприетелят е наложил несправедливи условия в рамките на лицензионно споразумение. Въпреки че понастоящем най-големите спорове изглеждат възникват в автомобилния сектор, възможно е те допълнително да разширят своя обхват, тъй като предоставянето на лицензии за ПСЗС е от значение и за екосистемите на здравеопазването, енергетиката, интелигентното производство, цифровите технологии и електрониката⁷⁷.

В краткосрочен план Комисията ще улесни осъществяването на инициативи, водеща роля при които има промишлеността, за намаляване на разногласията и съдебните спорове между участниците в конкретни сектори.

Успоредно с това, въз основа на подхода от 2017 г., Комисията ще обмисли **реформи** за допълнително изясняване и подобряване на рамката, уреждаща декларирането на ПСЗС, предоставянето на лицензии за тях и спазването им. Комисията например ще проучи възможността за създаване на независима система за проверки за наличието на съществен характер от трети страни с цел повишаване на правната сигурност и намаляване на съдебните разноски⁷⁸. При евентуалните реформи ще бъдат взети предвид опитът, свързан с насоките, предоставени в съобщението от 2017 г. относно ПСЗС, и обсъжданията със съответните заинтересовани страни.

- *Насърчаване на споделянето на данни*

И накрая, както е посочено и в наскоро публикуваната Европейска стратегия за данните на Комисията⁷⁹, ЕС се нуждае от солидна **рамка, която да даде възможност на предприятията да създават данни, да имат достъп до тях, да ги споделят и да ги използват**. Между 2018 и 2025 г. стойността на основаната на данни икономика на ЕС ще бъде почти утроена, като през 2025 г. ще достигне 829 млрд. евро и ще представлява 5,8 % от БВП на ЕС⁸⁰. Като се има предвид, че някои данни могат да

⁷⁵ [Landscape study of potentially essential patents disclosed to ETSI \(Ландшафтното проучване на потенциалните патенти от съществено значение за стандарт, оповестени пред Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията \(ETSI\), 2020 г.](#)

⁷⁶ [Съобщение на Комисията](#) – Определяне на подхода на ЕС по отношение на патентите от съществено значение за стандарт, COM(2017) 712 final, 29 ноември 2017 г.

⁷⁷ А също така тези на интелигентното здравеопазване, интелигентната енергия и интернет на предметите.

⁷⁸ [Пилотно проучване за оценка по отношение на наличието на същественост при патентите от съществено значение за стандарт](#)

⁷⁹ [Съобщение на Комисията](#) – Европейска стратегия за данните, COM(2020) 66 final, 19 февруари 2020

г.

⁸⁰ Вж. [информационния документ „Европейска стратегия за данните“](#).

бъдат защитени с права върху ИС или като търговска тайна, понастоящем Комисията извършва оценка на рамката в областта на ИС с цел осигуряване на баланс между необходимостта от насърчаване на споделянето на данни (например с цел улесняване на достъпа и използването на данни от МСП, а също с цел улесняване на поправката) и необходимостта от защита на законните интереси.

Насърчаването на споделянето на данни изисква сигурна среда, в която предприятията могат да продължат да инвестират в генериране и събиране на данни, като същевременно ги споделят по сигурен начин, уверени, че техните чувствителните търговски данни няма да бъдат придобити, използвани или оповестени незаконно. **Директивата за търговските тайни**⁸¹ вече предоставя ефективни инструменти за закрила, но може да се наложи да се прецизира нейният обхват, като например се поясни какъв вид данни или набори от данни биха могли да се квалифицират като „търговска тайна“, дали предвиденият понастоящем набор от изключения може да подкрепи икономиката, основана на данни, и екологосъобразната икономика⁸², а също така дали и как инструментите, предлагани от директивата, могат да бъдат използвани, за да се противодейства ефикасно на незаконното придобиване, използване и оповестяване на данни и набори от данни. С цел изясняване на тези въпроси и идентифициране на най-добрите практики Комисията предприе проучване със специален акцент върху стратегическите сектори, включително сектора на здравеопазването и автомобилния сектор. Въз основа на получените резултати и като част от законодателния акт за данните⁸³ Комисията ще обмисли необходимостта от допълнителни действия, например целеви насоки.

Директивата за базите данни⁸⁴ предвижда закрила *sui generis* за базите данни, които са резултат от значителни инвестиции. Наскоро извършена оценка⁸⁵ показва, че макар Директивата за базите данни да осигурява добавена стойност, тя би могла да бъде преразгледана с цел улесняване на достъпа до данни и на тяхното използване. По тази причина, като последващо действие във връзка с Европейската стратегия за данните, Комисията ще преразгледа директивата, по-специално с цел улесняване на споделянето и търговията с машинно генерирани данни и данни, генерирани в контекста на въвеждането на интернет на предметите. Преразглеждането ще се

⁸¹ [Директива \(ЕС\) 2016/943](#) относно закрилата на неразкрити ноу-хау и търговска информация (търговски тайни) срещу тяхното незаконно придобиване, използване и разкриване.

⁸² Например в сектора на мастилото и тонер касетите за принтери бяха изтъкнати основно от производителите на оригинално оборудване (ПОО) различни аргументи срещу вторичното производство на техните продукти от трети страни, докато независимите предприятия, занимаващи се с вторично производство (в частност МСП), не разполагат с нужните ресурси, за да участват в съдебни производства срещу крупни ПОО, дори когато занимащото се с вторично производство предприятие може да функционира законно. Тази предполагаема заплаха може да има възпиращ ефект върху по-малките дружества, които желаят да навлязат в сектора на вторичното производство. Вж.: Study on the implementation of product design requirements set out in Article 4 of the WEEE Directive – The case of re-usability of printer cartridges – final report (Проучване относно изпълнението на изискванията за проектиране на продукти, посочени в член 4 от Директивата за ОЕЕО Казусът с повторнатаизползваемост на тонер касетите за принтери: окончателен доклад), Kling et al, възложено от Европейската комисия ГД „Околна среда“, 2018 г.

⁸³ Европейската стратегия за данните предвижда да се проучи необходимостта от законодателно действие по въпроси, които засягат отношенията между участниците в основаната на данни икономика, за да се осигурят стимули за междусекторния обмен на данни. Тези въпроси (напр. споделянето на данни между предприятия и органи на публичната власт, споделянето на данни между предприятия чрез права за ползване на съвместно генерирани данни) могат да бъдат разгледани в законодателен акт за данните (2021 г.).

⁸⁴ [Директива 96/9/ЕО](#) за правна закрила на базите данни.

⁸⁵ [Оценка на Директива 96/9/ЕО](#) за правна закрила на базите данни, SWD(2018) 147 final.

извърши успоредно с приемането на законодателния акт за данните⁸⁶ и ще вземе предвид инициативите за споделяне на данни в областта на антитръстовото право⁸⁷.

С цел да се улесни предоставянето на лицензии и споделянето на ИС, Комисията:

- ще гарантира **наличността на критична ИС по време на криза**, включително чрез нови инструменти за предоставяне на лицензии и система за координиране на предоставянето на принудителни лицензии (2021-2022 г.),
- ще подобри **прозрачността и предсказуемостта при предоставянето на лицензии за ПСЗС** чрез насърчаване на инициативи, при които водеща роля има промишлеността, в най-силно засегнатите сектори, в съчетание с евентуални реформи, включително регулаторни такива, при нужда, с цел изясняване и подобряване на рамката за ПСЗС и предлагане на ефективни инструменти за прозрачност (първо тримесечие на 2022 г.),
- ще насърчава **достъпа до данни и споделянето им**, като същевременно защитава законните интереси чрез изясняване на ключови разпоредби на Директивата за търговските тайни и преразглеждане на Директивата за базите данни (трето тримесечие на 2021 г.).

5. БОРБА СРЕЩУ НАРУШЕНИЯТА НА ПИС

Ефективното правоприлагане допринася за доброто функциониране на системата на ИС. Комисията продължава да **следи отблизо прилагането на Директивата относно упражняването на ПИС**⁸⁸ с цел гарантиране на ефективна и балансирана съдебна защита. Тя работи съвместно с държавите членки и със заинтересованите страни, за да се осигури прилагането на практика на наскоро публикуваните насоки на Комисията⁸⁹, например с цел да се гарантира, че — когато са изпълнени всички условия, в т.ч. това за пропорционалността — предписанията се прилагат еднакво и ефикасно във всички държави членки.

В областта на патентите създаването на Единен патентен съд би трябвало допълнително да улесни и опрости прилагането на патентните права.

Що се отнася до фалшифицирането и пиратството, Комисията смята, че очевидно е необходимо да се увеличат усилията. През 2016 г. вносът на фалшифицирани и пиратски стоки в ЕС достига около 121 млрд. евро, което представлява до 6,8 % от вноса в ЕС (спрямо 5 % от вноса в ЕС през 2013 г.)⁹⁰. Присъствието на фалшифицирани продукти на пазара на ЕС води до преки загуби от продажби в

⁸⁶ [Работна програма на Комисията за 2021 г.](#)

⁸⁷ Споделянето на данни представлява обмен на информация, който трябва да се осъществява в съответствие с антитръстовите правила, както е посочено в хоризонталните насоки на Комисията, в които се обяснява кои видове информация могат да бъдат споделяни. В хода на осъществяването понастоящем преразглеждане на тези насоки ще бъде преценено дали са необходими насоки за споделянето на данни във връзка с нови форми на сътрудничество в областта на НИРД. Комисията ще обмисли също така дали са необходими допълнителни насоки относно обстоятелствата, при които достъпът до данните може да бъде направен задължителен съгласно доктрината за същественото съдържание.

⁸⁸ [Директива 2004/48/ЕО](#) относно упражняването на права върху интелектуалната собственост.

⁸⁹ [Насоки относно определени аспекти на Директива 2004/48/ЕО](#) относно упражняването на права върху интелектуалната собственост, COM(2017) 708 final, 29 ноември 2017 г.

⁹⁰ [Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods \(Тенденции в търговията с фалшифицирани и пиратски стоки\)](#), ОИСР и EUIPO, 2019 г.

размер на 50 млрд. евро и преки загуби на 416 000 работни места годишно⁹¹. Освен това то сериозно застрашава здравето, безопасността и сигурността на потребителите (например фалшиви маски за лице)⁹² и оказва отрицателно въздействие върху околната среда⁹³.

В интернет възникнаха нови форми на нарушаване на ПИС, като например кибернетични кражби на търговски тайни (които по разчетни данни представляват приблизително 60 млрд. евро загуби в ЕС⁹⁴), незаконна телевизия през интернет протокол (IPTV) и други форми на незаконен (пряк) стрийминг. Те пораждаат особени предизвикателства за производството, творческата и културната индустрии, както и за сектора на спорта.

Комисията вече обяви, че до края на годината **отговорностите на онлайн платформите ще бъдат изяснени и увеличени** с помощта на нови правила, чрез които ще се премахнат възпиращите фактори за доброволни действия от страна на онлайн платформите за борба с незаконното съдържание (стоки или услуги), за което предлагат посреднически услуги. Предстоящото предложение за законодателен пакет в областта на цифровите услуги ще има за цел да хармонизира набор от специфични, обвързващи и пропорционални задължения за цифровите услуги, чието спазване ще бъде осигурено чрез подобрена рамка за наблюдение⁹⁵.

Освен това **е необходимо значително да се укрепи капацитетът на правоприлагащите органи**. Фалшифицирането и пиратството трябва да се превърнат в основен приоритет. Комисията настоятелно приканва държавите членки и Съвета да включат престъпността, свързана с ИС, сред приоритетите на следващия цикъл на политиката на ЕС – Европейската мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи (EMPACT)⁹⁶, за периода 2022-2025 г. Тя предвижда да укрепи спазването на ПИС на равнището на ЕС, като разшири правомощията на Европейската служба за борба с измамите (OLAF), така че последната не само да предотвратява навлизането на фалшифицирани стоки на единния пазар, но също така да може да противодейства на нелегалното производство на фалшификати в рамките на ЕС.⁹⁷ Комисията насърчава също така всички съответни заинтересовани страни да продължат взаимодействието си с Европол с цел подобряване на цялостната оценка на заплахите и допринасяне за ефективни и координирани действия срещу свързаната с ИС престъпност.

Комисията също така ще подкрепи действията на митническите органи на държавите членки за подобряване на мерките за управление на риска и за борба с измамите, по-специално чрез изграждането на равнището на ЕС на капацитет за анализ на данни, чрез по-добро екипиране на държавите членки с оборудване за митнически контрол и

⁹¹ [Status Report on IPR infringement \(Доклад за състоянието на нарушенията на ПИС\)](#), EUIPO, 2020 г.: средногодишни стойности, 2013—2017 г.

⁹² [Qualitative Study on Risks Posed by Counterfeits to Consumers \(Качествено проучване на рисковете, които фалшификатите пораждаат за потребителите\)](#), EUIPO, 2019 г.

⁹³ Вж. операциите, проведени с помощта на Европейската служба за борба с измамите, например изземването на 550 тона нелегални или фалшиви пестициди през 2019 г. като част от операцията „Сребърна брадва IV“ (вж. [съобщение за пресата](#)).

⁹⁴ [The scale and impact of industrial espionage and theft of trade secrets through cyber \(Масщабът и въздействието на промишления шпионаж и кражбата на търговски тайни чрез киберсредства\)](#), 2018 г.

⁹⁵ Вж. [обществената консултация](#), започната на 2 юни 2020 г., и последващите действия.

⁹⁶ [Европейска мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи](#).

⁹⁷ [Съобщение на Комисията – Дългосрочен план за действие за по-добро изпълнение и ефективно прилагане на правилата на единния пазар](#), COM(2020) 94 final, стр. 11—12, 10 март 2020 г.

чрез засилване на сътрудничеството в рамките на ЕС и с митническите органи на държавите партньори⁹⁸.

Комисията ще укрепи сътрудничеството между всички участници — носители на права, доставчици, различни групи посредници (например онлайн платформи, социални медии, рекламна индустрия, платежни услуги, регистратори/регистри на имена на домейни и транспортни и логистични дружества) и публичните правоприлагащи органи (включително административни органи, митници, полиция, органи за надзор на пазара и прокуратура) за противодействие на пиратството и фалшифицирането. За тази цел тя ще създаде **инструментариум на ЕС за борба с фалшифицирането**, въз основа, наред с другото, на докладваните практики и на принципите, разработени в контекста на различни инициативи на сектора⁹⁹. Инструментариумът ще позволи да се внесе повече яснота по отношение на ролите и отговорностите и да се определят механизмите за съвместна работа. Основен елемент е споделянето на значими данни за продукти и търговци в съответствие със законодателството на ЕС за защита на личните данни, във връзка с което може да са необходими допълнителни насоки¹⁰⁰. Инструментариумът също така ще насърчи използването на нови технологии, като например разпознаване на изображения, изкуствен интелект и блокови вериги¹⁰¹. Когато е подходящо, инструментариумът ще бъде съпътстван от референтни показатели, за да бъде възможно измерването на напредъка.

Опирайки се на успеха на конкретни превантивни и репресивни действия срещу фалшифицирани продукти, свързани с COVID-19¹⁰², Комисията ще насърчава **кампании** за борба с навлизането на пазара на онези фалшификати, които нанасят най-голяма вреда на потребителите¹⁰³.

И накрая, икономическото въздействие на кибернетичните кражби на търговски тайни би могло да бъде намалено в значителна степен чрез **насърчаване на повишаването на осведомеността за киберсигурността и на умелото управление на ИС**. Съобразно своята компетентност в областта на киберсигурността и в съответствие със своите действия за повишаване на осведомеността в рамките на стратегията за Съюз на сигурност¹⁰⁴, Комисията, в сътрудничество с EUIPO, държавите членки и деловите среди, ще разработи инструменти за повишаване на осведомеността и целеви насоки, които ще повишат устойчивостта на предприятията в ЕС (и по-специално МСП) спрямо кибернетичните кражби на търговски тайни.

⁹⁸ Вж. [Плана за действие в областта на митниците](#), COM(2020) 581 final, 28 септември 2020 г.

⁹⁹ Вж. например публикуваните наскоро доклади относно функционирането на [Меморандума за разбирателство относно продажбата на фалшифицирани стоки по интернет](#) и [Меморандума за разбирателство относно онлайн рекламата и ПИС](#).

¹⁰⁰ По-нататъшното разширяване на [портала за защита на правата върху ИС](#), управляван от EUIPO, също ще позволи по-ефективен обмен на данни между всички заинтересовани участници. Например разширяването ще включва интегрирането на данни за ПИС, които все още не са обхванати от портала, като например правната закрила на сортовете растения и ГО.

¹⁰¹ Вж. например [Форума чрез Blockathon за борба с фалшифицирането](#) на Обсерваторията на EUIPO, който има за цел да изгради обща инфраструктура на блокови вериги, където всички страни (посредници, носители на права и правоприлагащи органи) могат да се свързват и споделят данни с цел защита на веригите за доставки срещу проникването на фалшифицирани стоки.

¹⁰² Вж.: [OLAF започва проверка на фалшифицирани продукти, свързани с COVID-19](#). Вж. също: [Обзорен преглед](#) на незаконните дейности и действия, и [Измами, свързани с COVID-19](#).

¹⁰³ Европейските потребителски центрове работят по създаването на образователни материали за повишаване на осведомеността на потребителите за рисковете от фалшифицирани стоки. [Полезни съвети за потребителите](#) и [Доклад на европейските потребителски центрове относно фалшифицирането](#).

¹⁰⁴ Стратегия за Съюза на сигурност, COM(2020) 605 final (стр. 25).

С цел борба срещу нарушенията на ПИС Комисията:

- изясни и увеличи **отговорностите на цифровите услуги, и по-специално на онлайн платформите**, посредством законодателството относно цифровите услуги (четвърто тримесечие на 2020 г.),
- ще укрепи ролята на OLAF в борбата срещу фалшифицирането и пиратството (2022 г.),
- **ще създаде инструментариум на ЕС за борба с фалшифицирането**, в който ще бъдат дефинирани принципите, от които ще се ръководят съвместните действия, сътрудничеството и споделянето на данни между носителите на права, посредниците и правоприлагащите органи (второ тримесечие на 2022 г.).

6. ЕДНАКВИ УСЛОВИЯ НА КОНКУРЕНЦИЯ В СВЕТОВЕН МАЩАБ

ИС играе важна роля в търговията и инвестициите и в нашите отношения с държавите извън ЕС. На отраслите с интензивно използване на ПИС се падат 93 % от общия износ на стоки от ЕС към останалата част на света.¹⁰⁵ Все по-голям брой държави по света използват активи на ИС, за да засилят своето развитие и своята национална конкурентоспособност. Политиките за закрила на ИС придобиват геополитическо значение¹⁰⁶.

Нашите предприятия трябва да разчитат на стабилна, глобална равнопоставеност, когато се конкурират в чужбина. Фактите обаче¹⁰⁷ сочат, че нашите предприятия все още са изправени пред сериозни предизвикателства, когато извършват дейност в държави извън ЕС, включително слаби правила за ИС и незадоволително правоприлагане, принудителен трансфер на технологии и други нелоялни практики, като например ограничения в притежаването на ИС върху резултатите от съвместни научни изследвания, забрани за водене на съдебно производство, имащи твърде широк екстратериториален обхват, и кибернетични кражби.

Със своя обширен единен пазар ЕС е в **уникалната позиция да играе ролята на лидер, определящ стандартите в областта на ИС, в световен мащаб**. Той може и ще продължи да се бори за стабилна и ефективна глобална рамка в областта на ИС. В същото време е необходимо **по-добре да се предпазим от кражби на ИС**, свързания с ИС шпионаж и други незаконни присвоявания на ИС, които произхождат от държави извън ЕС, но засягат нашите европейски пазари. Държавите членки следва също така да обърнат специално внимание на ефективната закрила на ИС в критичните технологии, за да се гарантира нашата устойчивост в стратегическите сектори.

За тази цел Комисията ще предприеме следните действия:

В контекста на **споразуменията за свободна търговия (ССТ)** Комисията ще продължи да се стреми към амбициозни раздели относно ИС с високи стандарти за закрила, с цел да се гарантира равнопоставеност на предприятията от ЕС и да се даде тласък на икономическия растеж. Тя ще се стреми към пълно прилагане на разпоредбите в областта на ИС в съществуващите ССТ, включително чрез уреждане

¹⁰⁵ [Доклад за състоянието на нарушенията на ПИС за 2019 г.](#), Европейска обсерватория за нарушенията на ПИС, 2019 г.

¹⁰⁶ Вж. например [декларацията, приета от държавите от Г-7](#) през 2019 г.

¹⁰⁷ [Доклад на Комисията](#) относно закрилата и спазването на правата върху интелектуална собственост в трети държави, SWD(2019) 452 final/2.

на спорове и, когато е приложимо, използването на Регламента за правоприлагането в областта на търговията, след като бъде изменен.

Комисията ще използва пълноценно **диалога по въпроси на ИС** с главните търговски партньори и други приоритетни държави, като например Съединените американски щати, Китай, Република Корея, Тайланд, Турция и Бразилия, за насърчаване на реформи и допълнително ще разшири обхвата на своите програми „IP Key“, предлагащи техническо сътрудничество с Китай, Югоизточна Азия и Латинска Америка.

Въпреки че Комисията ще продължи да насърчава равнопоставеността в световен мащаб, тя ще увеличи усилията в защита на дружествата от ЕС срещу нелоялните практики. Тя ще използва като средство за влияние **списъка за наблюдение на фалшифицирането и пиратството**¹⁰⁸, в който се посочват пазарите и доставчиците на услуги, за които се твърди, че участват, улесняват или се възползват от фалшифициране и пиратство, а също така **Доклада относно третите държави**¹⁰⁹, в който се идентифицират трети държави, в които състоянието на закрилата и спазването на ПИС (както онлайн, така и офлайн) поражда най-голямо ниво на загриженост. Като списъкът за наблюдение, така и докладът ще бъдат редовно актуализирани, а действията за отстраняване на установените недостатъци ще се следят внимателно.

Освен това в своите Насоки от март 2020 г. относно преките чуждестранни инвестиции и защитата на стратегическите активи на Европа от март 2020 г. Комисията прикани всички държави — членки на ЕС, да използват пълноценно своите **механизми за скрининг на чуждестранни инвестиции**, като същевременно прикани онези държави членки, които понастоящем не разполагат с механизъм за скрининг, да създадат пълноценен механизъм за скрининг, за да се отчетат съответните аспекти, свързани със сигурността и обществения ред, на преките чуждестранни инвестиции, които могат да включват критични активи в областта на ИС в Европейския съюз¹¹⁰.

Комисията също така смята, че е необходимо да се гарантира, че всички държави извън ЕС и техните предприятия спазват правилата, включително когато си сътрудничат с европейски изследователски организации. За тази цел ще бъдат разработени **нови рамкови условия за международно сътрудничество в областта на научните изследвания със субекти от държави извън ЕС**. Те ще осигурят справедлива и ненарушаваща конкуренцията глобална екосистема за иновации, основана на равнопоставеност и реципрочност, като същевременно ще запазят високи етични и научни стандарти за почтеност. В тази връзка Комисията ще изготви насоки за чуждестранната намеса, чийто адресат ще бъдат университетите и висшите учебни заведения в ЕС, с цел да се повиши осведомеността за възможните кражби на ИС при участие в международно сътрудничество (2021 г.).

В областта на външната политика Комисията, в сътрудничество с върховния представител и държавите членки, е готова да използва наличните ограничителни мерки за противодействие на частния и спонсорирания от държавното управление

¹⁰⁸ [SWD\(2018\) 492](#).

¹⁰⁹ [SWD\(2019\) 452](#).

¹¹⁰ [Съобщение на Комисията](#) – Насоки за държавите членки във връзка с преките чуждестранни инвестиции и свободното движение на капитали от трети държави и защитата на стратегическите активи на Европа преди прилагането на Регламент (ЕС) 2019/452 (Регламента за скрининг на преки чуждестранни инвестиции) (2020/С 99 I/01). Например технологии за производство на лични предпазни средства (ЛПС) или бъдещи ваксини.

кибершпионаж, с който се цели придобиването на авангардни европейски активи на ИС.¹¹¹

Изключително важно е **ЕС да говори решително и на един глас на световни форуми**, като например Световната организация за интелектуална собственост (СОИС), Световната търговска организация (СТО), Международния съюз за закрила на новите сортове растения (UPOV), Световната здравна организация (СЗО) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Комисията ще работи съвместно с държавите членки и другите заинтересовани страни за дефинирането и защитата на глобални стандарти за закрила на ИС и за намирането на възможно най-добрите решения на новите предизвикателства, като например необходимостта да се осигури равнопоставен достъп до лечение, ваксини и диагностика в борбата срещу COVID-19. Дебатът в рамките на СОИС по въпроса за отражението на ИИ върху ИС е друга уникална възможност за Европа да упражни влияние в момент, в който правилата все още се дефинират, което може да има дълготрайно въздействие върху протичащата в този момент цифрова трансформация на световната икономика.

За да защити стойността на марките, Комисията ще обмисли възможността **заприсъединяване на ЕС към Сингапурския договор за правото в областта на търговските марки**. Комисията ще работи заедно с международните партньори за осигуряване закрилата на ГО в целия свят чрез многостранния лисабонски регистър на СОИС. Тя ще активизира също така участието си в световни форуми в интернет, така че международната система от имена на домейни напълно да спазва ПИС, включително ГО, и ще гарантира, че закрилата на ИС е инкорпорирана по подходящ начин и в политиките, отнасящи се до управлението на пространството с имена на домейни и до достъпа на регистрантите до информация (данните „Whois“). В областта на **авторското право** Комисията ще продължи да участва активно в преговорите на СОИС с цел постигане на споразумение за нов договор, осигуряващ международна закрила на **излъчващите** организации. Тя ще работи също и за осигуряване на ратифицирането от страна на ЕС на **Пекинския договор на СОИС** (подписан от ЕС през 2013 г.), който предоставя международна закрила на аудиовизуалните изпълнения.

Комисията ще продължи да подпомага европейските предприятия в чужбина. В допълнение към съществуващите международни **бюра за помощ за МСП в областта на ИС** в Китай, Югоизточна Азия и Латинска Америка¹¹², тя ще разкрие ново бюро за помощ за МСП в областта на ИС, което да подпомага европейските предприятия в Индия (в началото на 2021 г.).

И накрая, Комисията ще увеличи усилията си с цел да предложи квалифицирана **техническа помощ, за да помогне на развиващите се страни** да използват възможно най-добре ИС в подкрепа на своя икономически растеж. Например, в рамките на плана за действие в областта на ПИС за Африка, Комисията ще насърчи по-доброто генериране, закрила и управление на ИС (включително ГО¹¹³) на този континент¹¹⁴.

¹¹¹ [Решение \(ОВППС\) 2020/1127 на Съвета.](#)

¹¹² [Международно бюро за помощ за МСП в областта на ИС.](#)

¹¹³ [Континентална стратегия за географските означения в Африка 2018—2023 г.](#)

¹¹⁴ [Партньорството Африка—ЕС.](#)

7. СЪВМЕСТНА РАБОТА С ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Комисията разчита на Европейския парламент и на Съвета, както и на всички заинтересовани страни, да подкрепят и помогнат за изпълнението на този план за действие и на различните действия, включени в него.

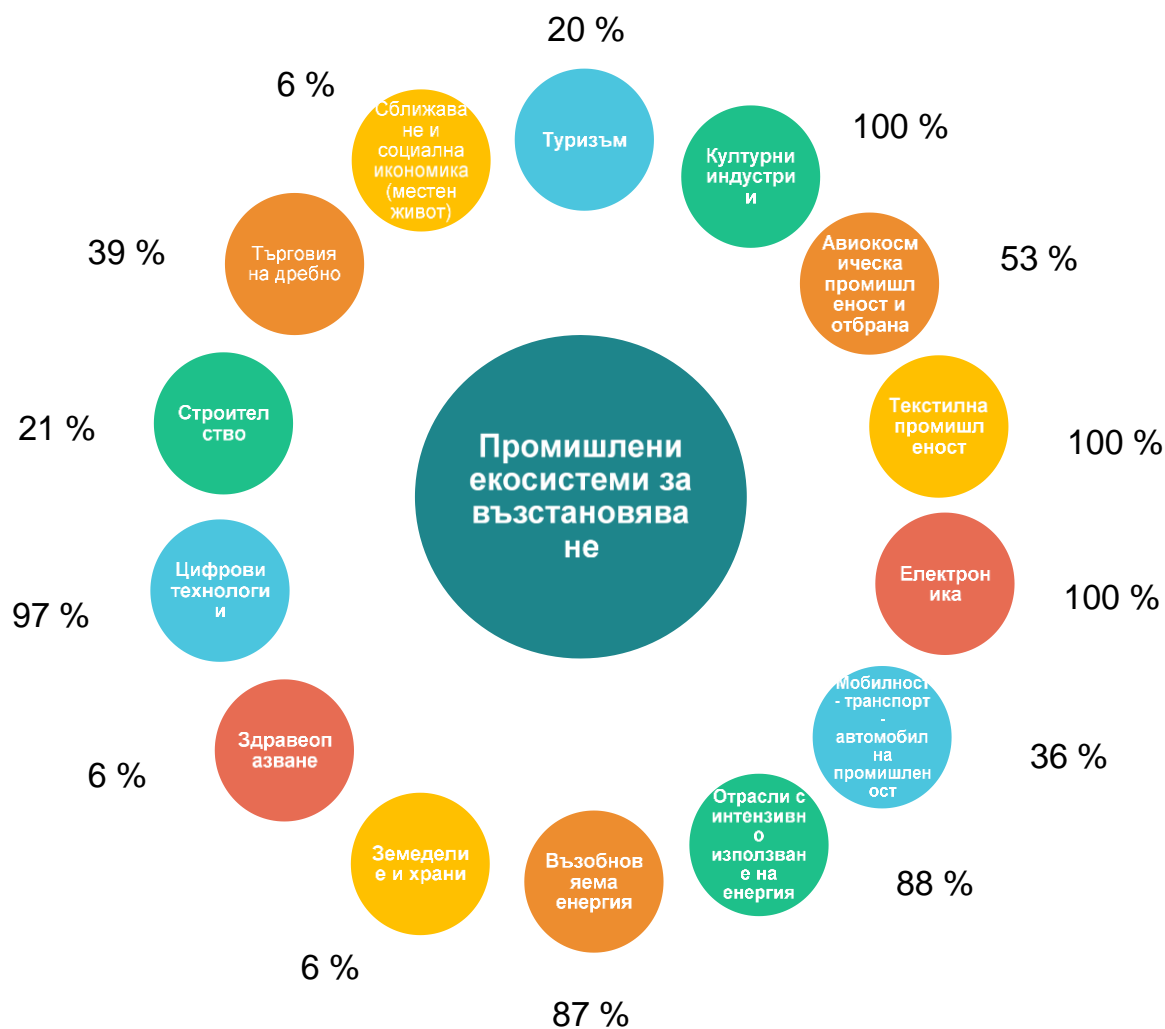
Тя също така приканва държавите членки да разработят свои **национални политики и стратегии в областта на ИС** в съответствие с целите, заложи в този план за действие, и превърнат подобряването на закрилата и спазването на ИС в приоритет в рамките на собствените си усилия за гарантиране на икономическото възстановяване.

Комисията също така ще стимулира дебата между всички заинтересовани участници, по-специално в съответните промишлени екосистеми, с цел осигуряване на по-добра обвързаност на политиката в областта на ИС с променящите се реалности и нужди на промишлеността на ЕС, в съответствие със своя доклад за стратегическото прогнозиране¹¹⁵ и своята програма. За постигане на тези цели Комисията ще провежда редовни обсъждания по въпроси, свързани с ИС, в контекста на съществуващи прояви и форуми, където се чертае индустриалната политика.

¹¹⁵ [Доклад за стратегическото прогнозиране от 2020 г.](#)

ДОПЪЛНЕНИЕ I

ПРИНОС НА ОТРАСЛИТЕ С ИНТЕНЗИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПИС ЗА ЗАЕТОСТТА В ПРОМИШЛЕНИТЕ ЕКОСИСТЕМИ

Източник: Изчисления на EUIPO и ЕК въз основа на данни от проучването на тема „Отрасли с интензивно използване на ПИС и икономическа ефективност в Европейския съюз“, ЕПВ & EUIPO, 2019 г.

Тази графика онагледява приноса на отраслите с интензивно използване на ПИС за заетостта във всяка една промишлена екосистема. Това обяснява например видимо слабия принос на ПИС за здравната екосистема. Фармацевтичният отрасъл и производството на медицински изделия, които представляват отрасли с много интензивно използване на ПИС, допринасят едва с 6 % за заетостта, докато в други сектори, като например болниците и медицинските грижи, няма интензивно използване на ПИС.

Има се предвид приносът на притежаващите ПИС дружества за заетостта в ЕС. В този смисъл графиката показва част от картината на влиянието на ПИС върху икономиката. Тя не отразява по-широкото въздействие на правата върху интелектуална собственост върху дружествата, които може да не притежават ПИС, но използват защитени с ПИС ресурси, вложени в техните продукти или услуги (например приобретателите, получателите на лицензии за технологии,

подизпълнителите, секторите на хотелиерството или търговията на дребно, когато се споделят продукти на културната индустрия).